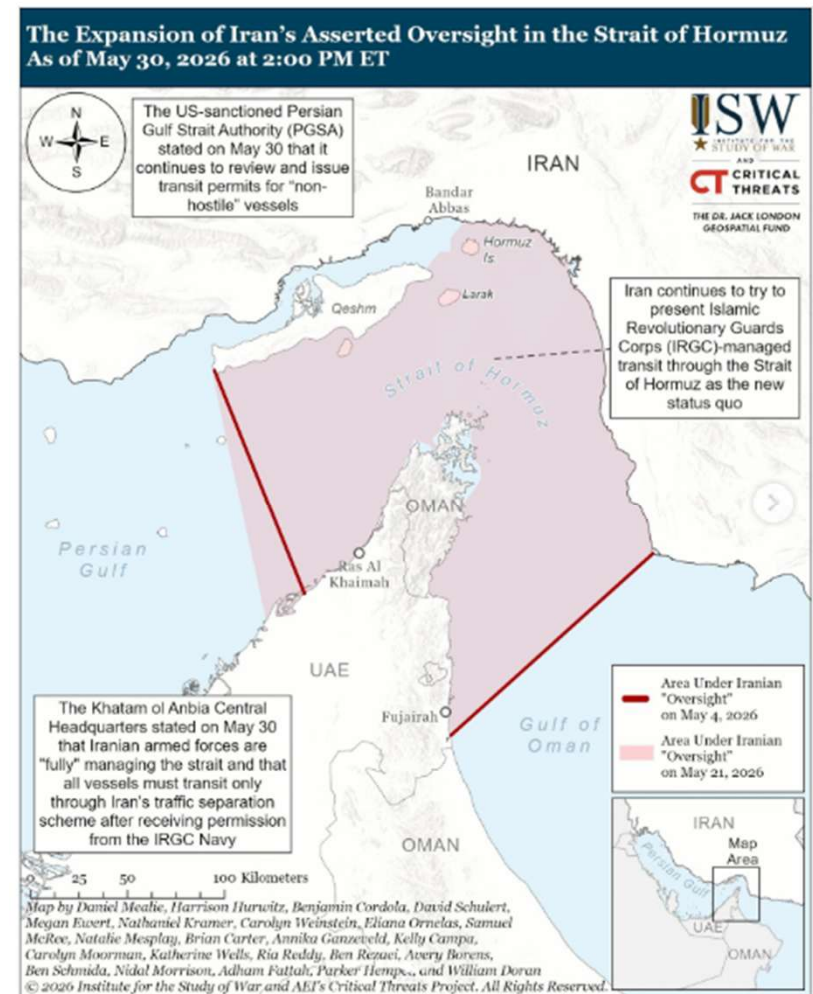
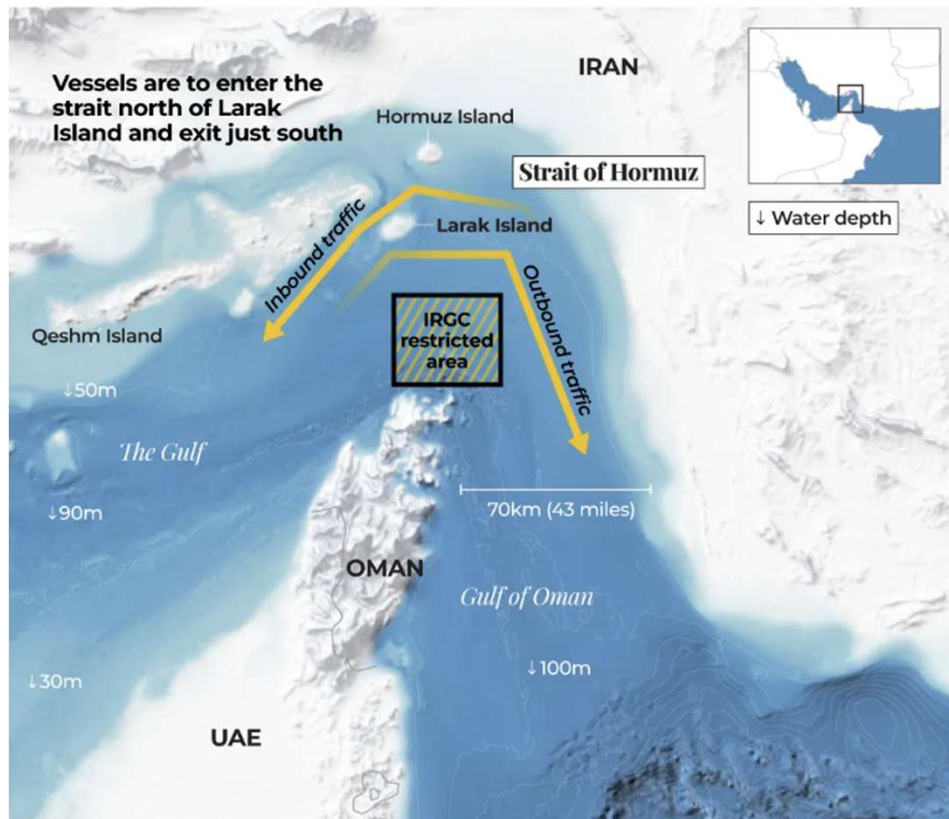

Narušenie tranzitu energetických surovín cez Hormuzský prieliv: Dopady na trhy v EÚ

Dr. Urban Rusnák

Brno 3. jún 2026

Situácia v Hormuzskom prielive (máj 2026)

Dvojitá iránsko-americká blokáda Hormuzského prielivu

Úspešné prechody prielivu v máji 2026

Irán (a spriaznené lode) Iránske revolučné gardy (IRGC) kontrolujú prieliv a umožňujú prechod plavidlám prepojeným na Irán alebo lode, ktoré zaplatili vysoké tranzitné poplatky.

Čínske tankery a nákladné lode využívajú neutrálnu vlajku a politické väzby s Teheránom, vďaka čomu majú od IRGC povolenie na prechod.

Malajzia Na základe bilaterálnych diplomatických dohôd s Iránom dostali malajzijské supertankery (VLCC) koncom mája povolenie bezpečne opustiť záliv.

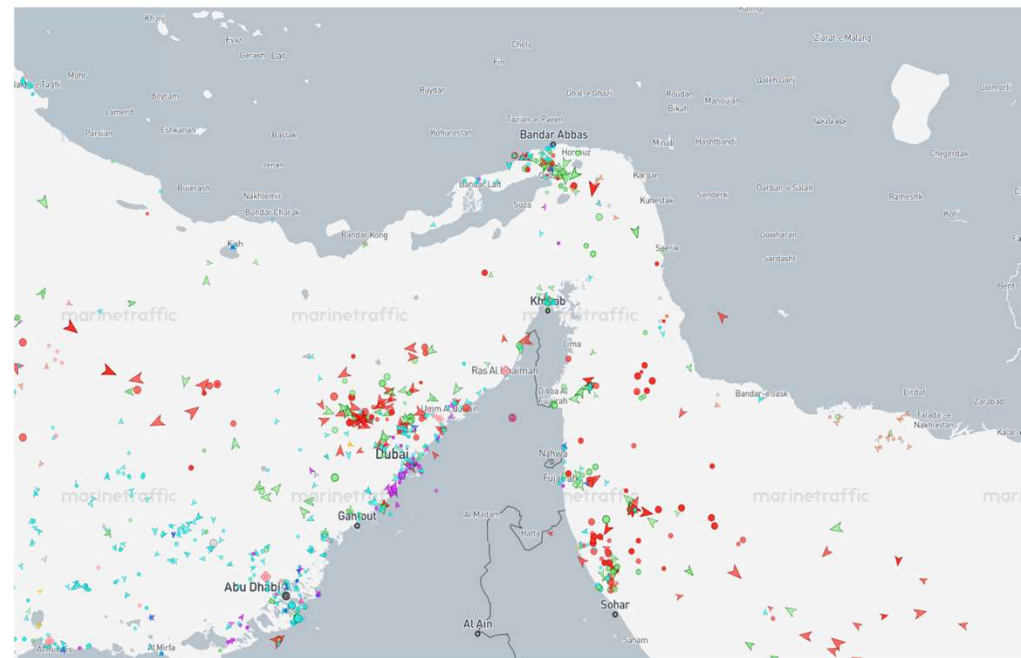
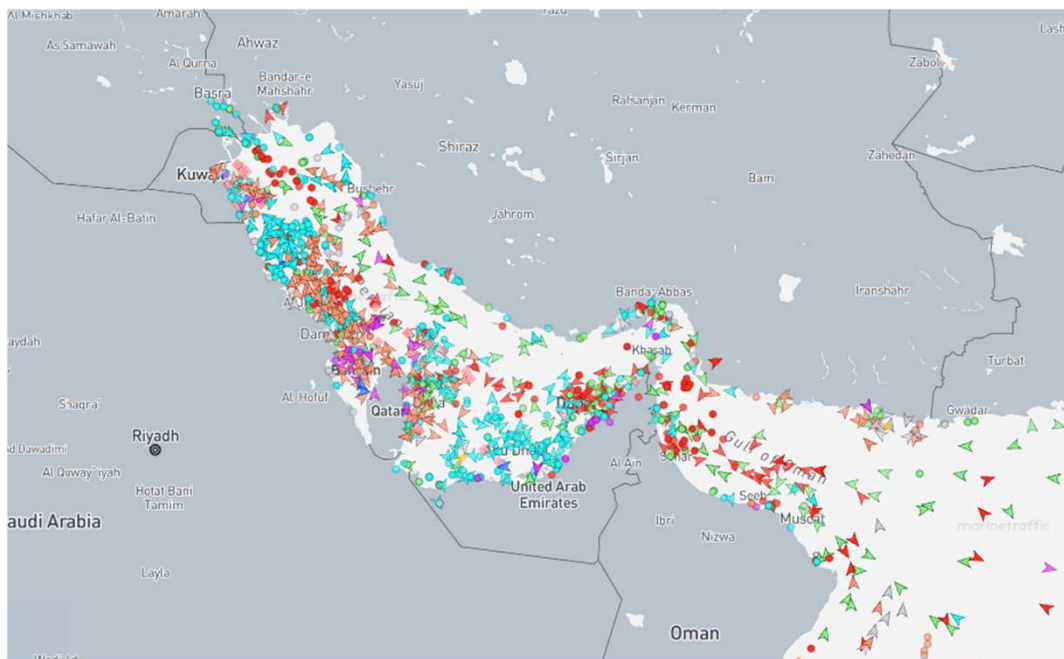
India patrí medzi krajiny, ktoré si s Iránom vyjednali selektívne výnimky na prechod pre svoje energetické dodávky.

„Tieňová flotila“ (Ruské/Neregistrované lode) Významnú časť májových úspešných tranzitov tvorili lode s vypnutými lokalizačnými systémami (AIS), ktoré prepravujú ropu pod pochybnými vlajkami.

Americká námorná blokáda v oblasti **od 13. apríla do 29. mája 2026**. Blokáda bola **oficiálne cielená výhradne na lode smerujúce do a z iránskych prístavov**. Podľa odhadov Pentagonu stála táto blokáda Irán približne **500 miliónov dolárov denne** na ušlých ziskoch. Do začiatku mája stratil Teherán na príjmoch z ropy vyše 4,8 miliardy dolárov.

Prezident Donald Trump **29. mája 2026 oznámil ukončenie americkej blokády** v rámci predbežných diplomatických rokovaní o 60-dňovom prímerí a obnovení plavby

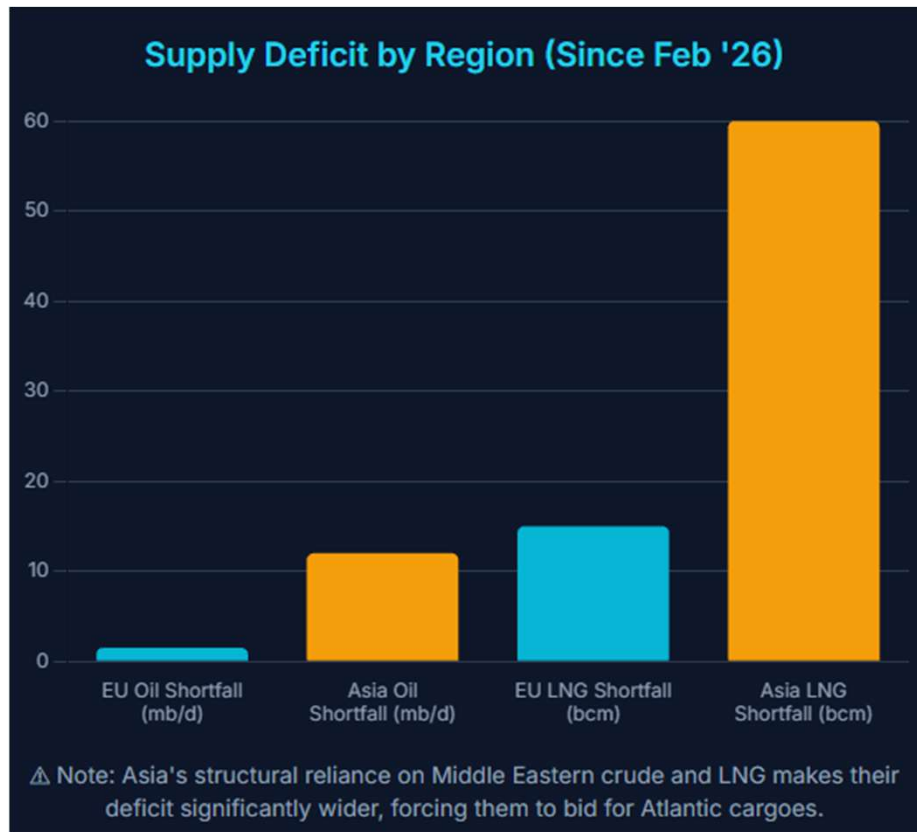
Lodná premávka v Hormuzskom prielive

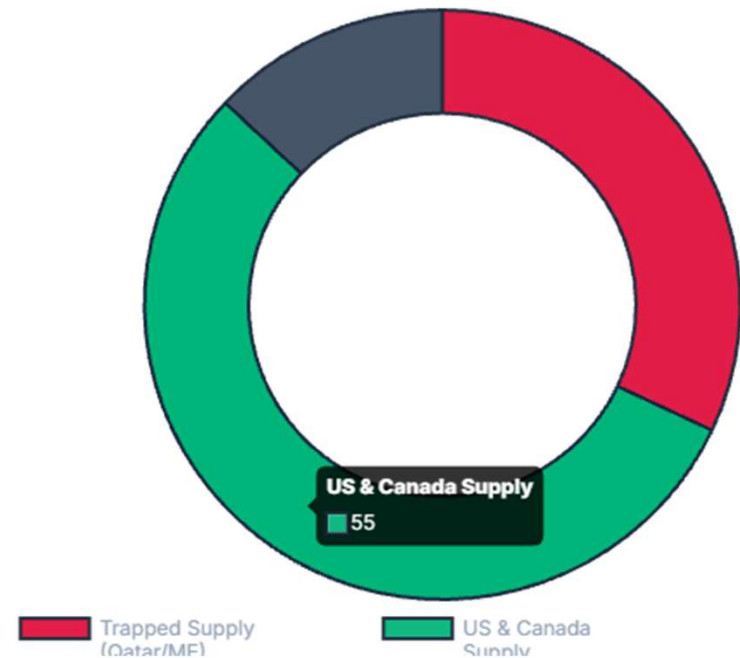
Vyššie 1550 nákladných lodí uviazlo v Perzskom zálive od začiatku marca 2026

<https://www.marinetraffic.com/en> 1 June 2026

Supply deficit – Oil, Gas, Helium

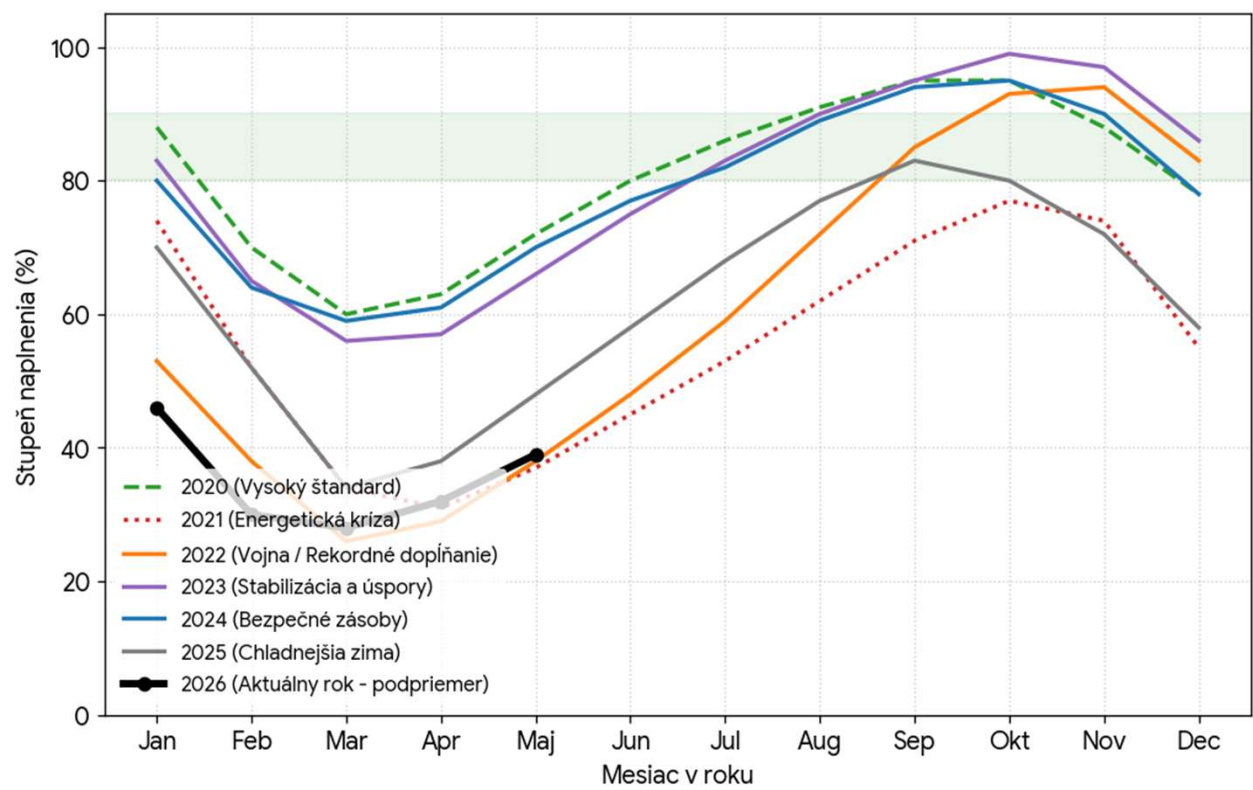
Oil and LNG Deficit by the end of May 2026

Warning: 32% of the global Helium supply is currently inaccessible, threatening EU semiconductor manufacturing and MRI logistics. Ras Laffan in Qatar

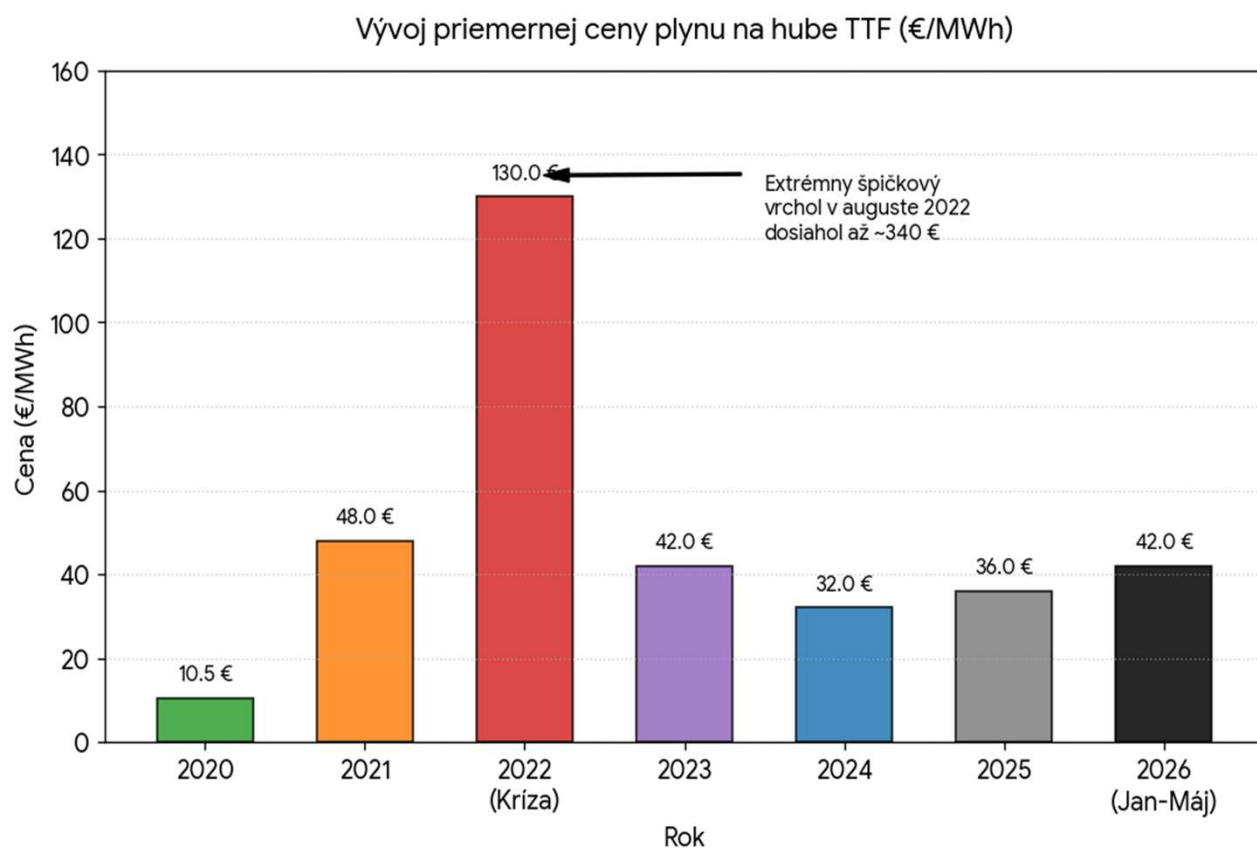
Naplnenosť zásobníkov plynu v EU

Naplnenosť zásobníkov plynu v EÚ v % (2020 - 2026)

	Name	Gas in storage TWWh	Full ¹ %	Trend %
Selected gas day: Thursday 28th May, 2026 - Friday 29th May, 2026				
C	— EU	445.9795	39.42	0.29 ▲
C	+ Austria	45.4855	45.36	0.30 ▲
C	+ Belgium	1.6198	21.29	0.07 ▲
C	+ Bulgaria	1.6457	23.44	0.30 ▲
C	+ Croatia	1.3592	28.48	0.58 ▲
C	+ Czech Republic	16.3346	36.06	0.28 ▲
C	+ Denmark	3.7432	43.58	-0.17 ▼
C	+ France	49.9285	40.30	0.31 ▲
C	+ Germany	77.5942	31.32	0.32 ▲
C	+ Hungary	29.0751	42.94	0.28 ▲
N	+ Ireland			
C	+ Italy	117.5646	57.79	0.28 ▲
C	+ Latvia	7.8358	32.11	0.26 ▲
C	+ Netherlands	21.5395	14.98	0.27 ▲
C	+ Poland	20.3130	55.12	0.32 ▲
C	+ Portugal	2.9612	82.95	-1.58 ▼
C	+ Romania	12.5796	37.15	0.38 ▲
C	+ Slovakia	11.3257	30.83	0.37 ▲
C	+ Spain	25.0659	69.95	0.20 ▲
C	+ Sweden	0.0083	9.95	0.00
N	+ United Kingdom (Pre-Brexit)			
E	— Non-EU	70.2093	21.29	0.14 ▲
N	+ Serbia			
C	+ Ukraine	68.2832	21.34	0.14 ▲
E	+ United Kingdom (Post-Brexit)	1.9261	19.53	0.00

Cena plynu na TTF (2020-2026)

2020 (Pandémia): Historické minimá (priemer okolo **10 – 12 €/MWh**). Dopyt bol kvôli lockdownom minimálny a trh bol prebytkový.

2021 (Nástup krízy): Ceny rástli k jeseni na **48 €/MWh** kvôli oživeniu ekonomík a postupnému priškrčovaniu kohútikov z Ruska.

2022 (Vojnový šok): Celoročný priemer sa držal nad **130 €/MWh**, pričom koncom augusta cena vystrelila na historické maximum **vyššie 300 €/MWh** po úplnom odstavení plynovodu Nord Stream.

2023 – 2024 (Stabilizácia): Pokles cien na úroveň okolo **30 – 40 €/MWh** vďaka masívnemu dovozu LNG, úsporám v priemysle a miernym zimám.

2025 (Chladnejší záver roka): Ceny sa mierne zvýšili na **36 €/MWh** z dôvodu chladnejšej zimy a postupného vypršania zmlúv o tranzite plynu cez Ukrajinu.

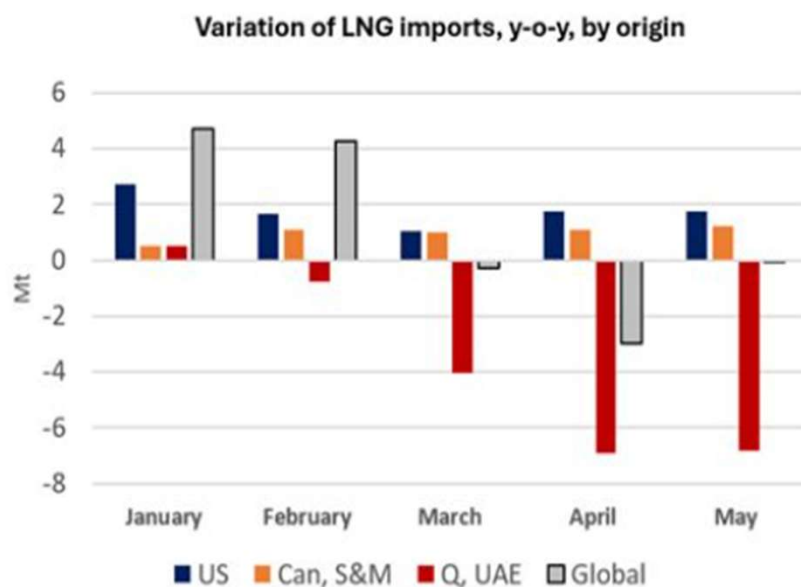
2026 (Jan-Máj): Začiatok roka začal miernejšie (okolo 33 €), avšak v apríli a máji ceny stúpili na **45 až 48 €/MWh**. Dôvodom je slabé naplnenie európskych zásobníkov a bezpečnostné riziká na Blízkom východe, ktoré obmedzujú prechod tankerov s LNG.

Ceny plynu v EÚ

<https://tradingeconomics.com/commodity/eu-natural-gas> 1 June 2026

Prečo ceny plynu nie sú ešte vyššie?

Nové objemy LNG v r.2026

USA: Plaquemines and Corpus Christi Stage 3.
Golden Pass prvé LNG cargo v apríli 2026.

Kanada: Canada LNG - prvé cargo in júli 2026

Afrika: Tortue LNG (Senegal/Mauretánia) apríl 2026,
druhá fáza Congo LNG (Nguya FLNG) február 2026,
zvýšenie produkcie Nigeria LNG

Malajzia: nábeh na plnú produkciu po opravách
Bintulu LNG

+

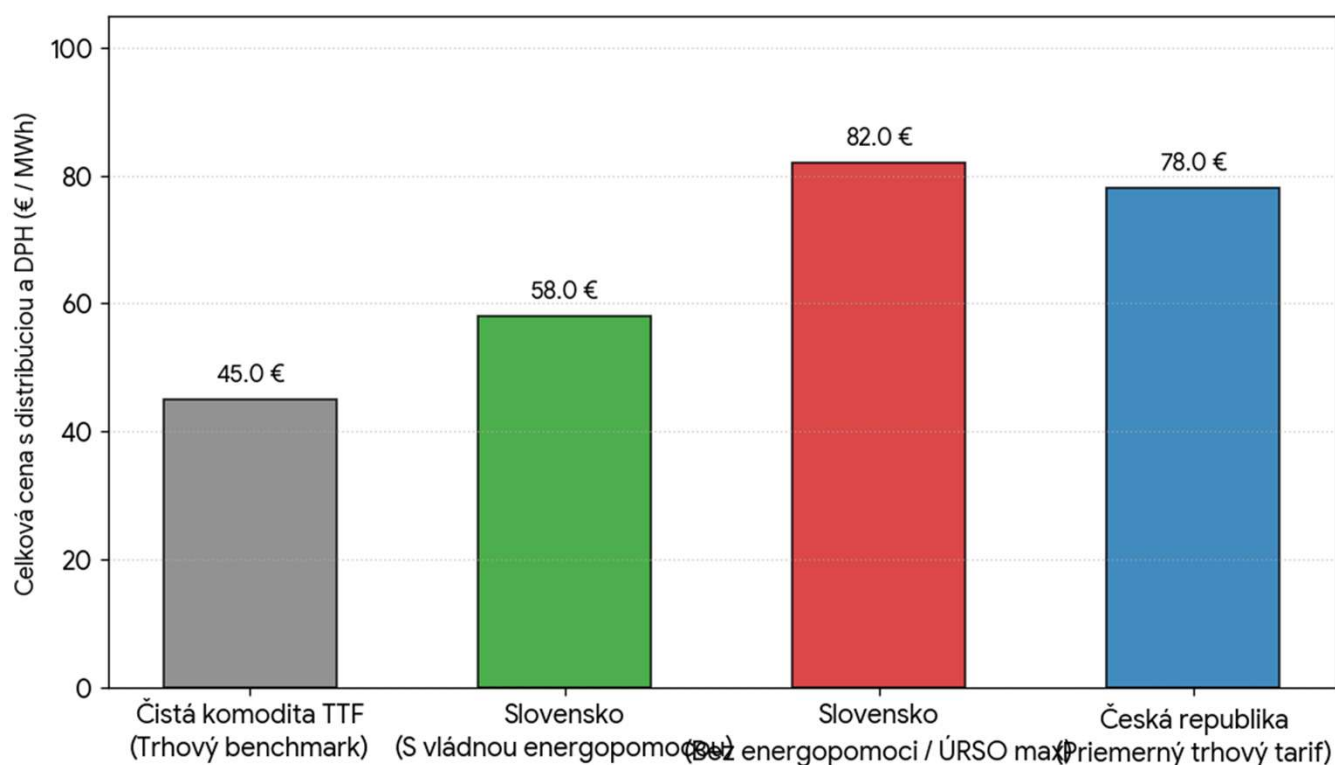
opatrenia na strane spotreby

=

vyrovnaný dopyt a ponuka (napriek výpadku Kataru
a SAE)

Štruktúra ceny plynu v SR a ČR

Porovnanie odhadovaných koncových cien plynu pre domácnosti v roku 2026

Štruktúra finálnej ceny:

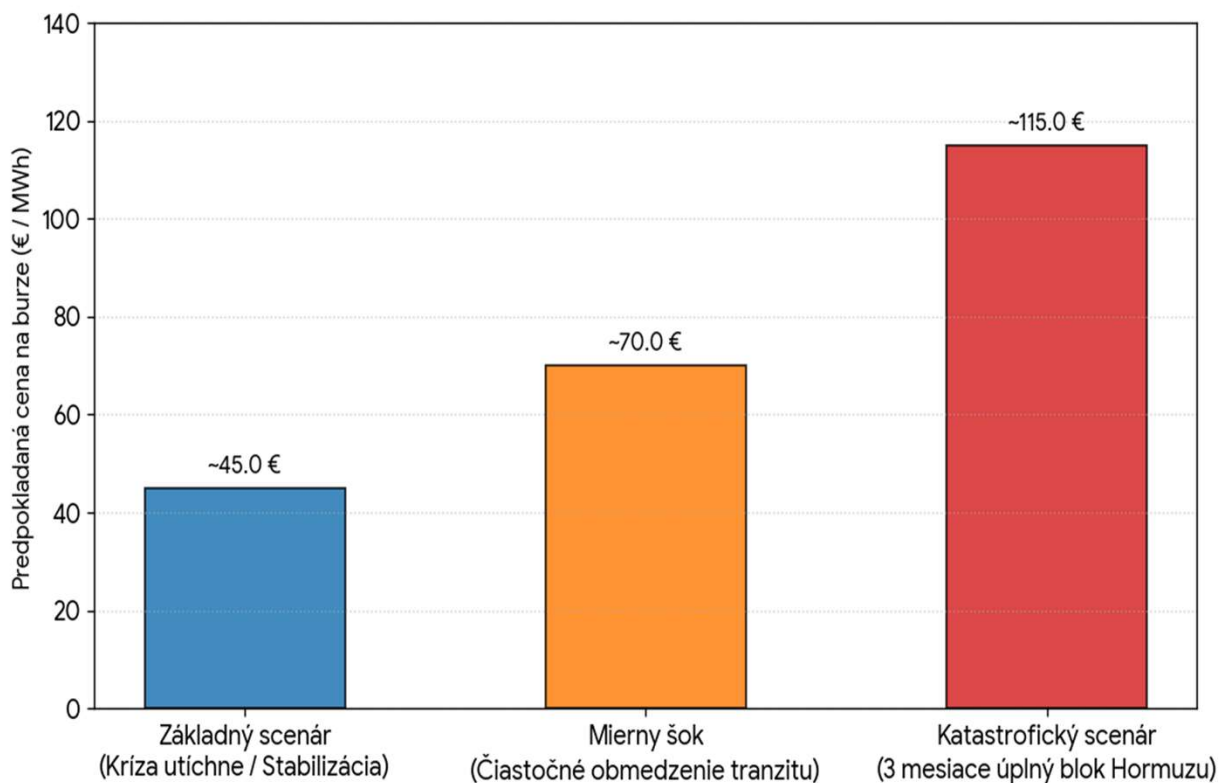
1.Slovensko s energopomocou (~58 €/MWh): Zraniteľné domácnosti chránené štátom majú cenu komodity umelo zníženú. Po pripočítaní distribúcie a 20 % DPH platia najmenej.

2.Slovensko bez energopomoci (~82 €/MWh): Maximálna trhovú regulovaná cena schválená ÚRSO reflektuje vysoké burzové nákupy z predošlých mesiacov a plnú výšku sieťových poplatkov.

3.Česká republika (~78 €/MWh / cca 1 950 Kč): Hoci českí dodávatelia nakupujú flexibilnejšie na trhu, konečnú cenu na papieri dvíhajú vyššie poplatky za distribúciu schválené ERÚ a vyššia 21 % DPH

Čo by znamenalo predĺženie krízy o 3 mesiace?

Odhad ceny plynu TTF k 1.9.2026 podľa krízových scenárov

Mechanický odhad sekvencie trhu:

1. Zlyhanie naplňania zásobníkov v EÚ: Vzhľadom na to, že EÚ vstupuje do leta 2026 s podpriemernou naplnenosťou (~39 %), výpadok LNG by fyzicky znemožnil dosiahnuť povinný predzimný limit. Zásobníky by namiesto požadovaných 80 – 90 % zostali k 1. septembru naplnené len na kritických **55 – 60 %**.

2. Cenová vojna s Áziou (JKM benchmark): Európski nákupcovia by museli preplatiť ázijských odberateľov (Japonsko, Južná Kórea, Čína), aby presmerovali voľné a flexibilné náklady LNG zo Spojených štátov amerických a západnej Afriky do Európy. To by vyhnalo európsku cenu TTF nad úroveň **100 €/MWh**.

3. Priemyselná deštrukcia dopytu: Pri cene nad 90 €/MWh by chemické a oceliarske podniky v Európe opäť začali utlmať výrobu. Tento vynútený pokles spotreby by síce nakoniec zabránil úplnému vyčerpaniu zásob počas zimy, no za cenu ekonomickej recesie v EÚ.

A čo na to Európska komisia?

Napriek náročným trhovým podmienkam však Komisia a Koordinačná skupina pre plyn (**GCG**) potvrdili, že ku koncu mája 2026 **neexistujú bezprostredné obavy o bezpečnosť dodávok plynu na nadchádzajúcu zimnú sezónu 2026/2027.**

Trh so zemným plynom: Stabilita dodávok, no drahšie plnenie

- Bezpečnosť na zimu zabezpečená:** Koordinačná skupina pre plyn potvrdila, že napriek slabšiemu štartovaciemu stavu zásobníkov po minulej zime (pod 30 % kapacity) je súčasné tempo vtláčania stabilné. Komisia predpokladá, že úroveň naplnenia zásobníkov v EÚ bezpečne **dosiahne 80 % do konca leta**, čo na pokrytie zimy postačuje.

- Flexibilita namiesto plnenia „za každú cenu“:** Členské štáty sa zhodli, že súčasný regulačný rámec poskytuje dostatok flexibility. Komisia preto odporučila dopĺňať rezervy postupne, aby sa zmiernil nákupný tlak na spotovom trhu a zamedzilo sa umelému vyhrocovaniu cien pred jeseňou.

- Trvalé odstrihnutie od Ruska:** Výhľad do konca roka 2026 počíta s pokračujúcim presadzovaním legislatívneho zákazu na dovoz ruského potrubného aj skvapalneného (LNG) plynu, ktorý bol schválený začiatkom roka. Výpadok je úspešne nahrádzaný globálnym LNG, najmä z USA.

A čo na to Európska komisia ?

Trh s ropou: Ostražitosť a tlak na letecké palivo

Cyklické uvoľňovanie rezerv: Koordinačná skupina pre ropu (**OCG**) hodnotí situáciu opatrnejšie než pri plyne. Výrazne pomohlo koordinované rozhodnutie Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) z marca 2026 o postupnom uvoľňovaní **400 miliónov barelov ropy** z núdzových rezerv štátov, čo pomohlo stabilizovať globálnu ponuku. Fyzický nedostatok surovej ropy pre európske rafinérie nateraz nehrozí.

Riziko v sektore letectva (Jet Fuel): Komisia varuje pred hroziacim napätím na trhu s **leteckým palivom**. Keďže Hormuzský prieliv je blokovaný, komerčné zásoby ropných produktov v EÚ klesajú. Ak bude blokáda pokračovať, trh s leteckým palivom sa v druhej polovici roka 2026 výrazne zúži, čo bude tlačiť na ceny leteníek.

Makroekonomický dopad do konca roka 2026

V rámci j [Jarnej hospodárskej prognózy 2026](#) Európska komisia prehodnotila ekonomický vývoj EÚ smerom nadol:

Spomalenie rastu: Odhad rastu HDP celej EÚ na rok 2026 bol znížený na **1,1 %** (pôvodne sa očakávalo 1,4 %). Hlavným dôvodom je práve pretrvávajúci energetický šok.

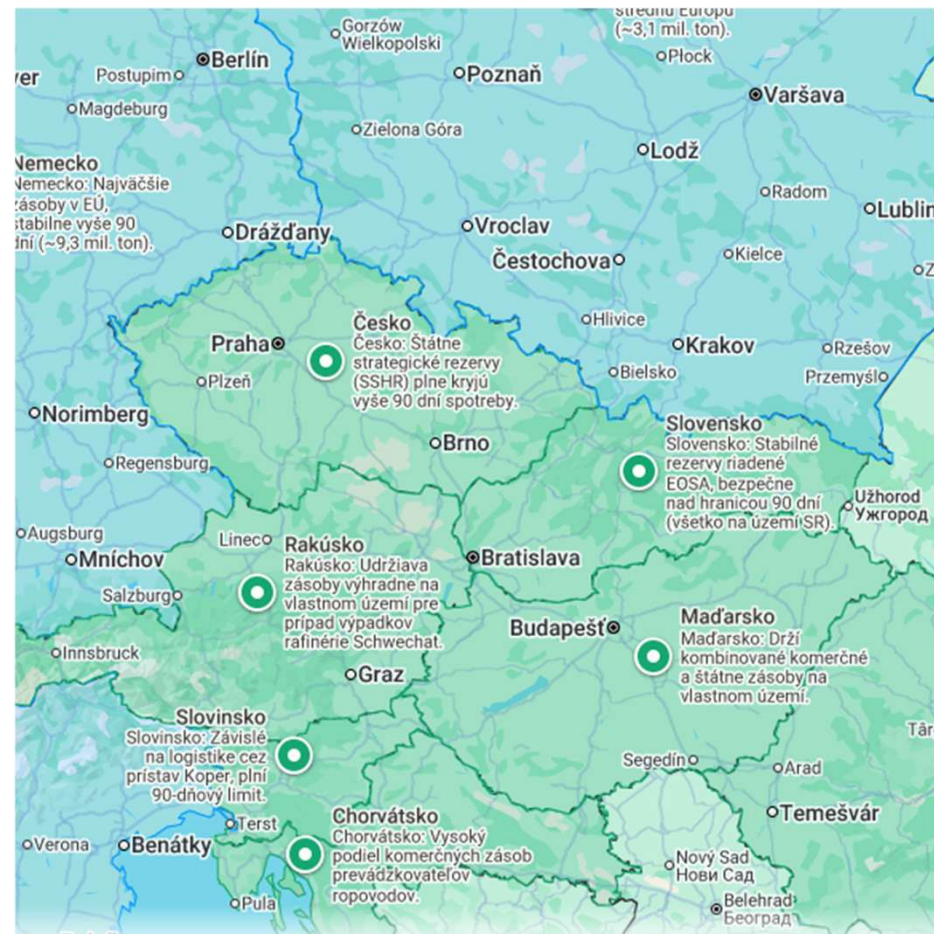
Návrat inflácie: Energetická inflácia v EÚ dosahuje v týchto mesiacoch vrchol nad úrovňou **11 %**. Komisia očakáva, že zvýšené ceny energií sa budú cez produkčné reťazce premietiť do koncových cien tovarov po celý zvyšok roka 2026, a k ich poklesu dôjde až začiatkom roka 2027.

Ceny ropy Brent

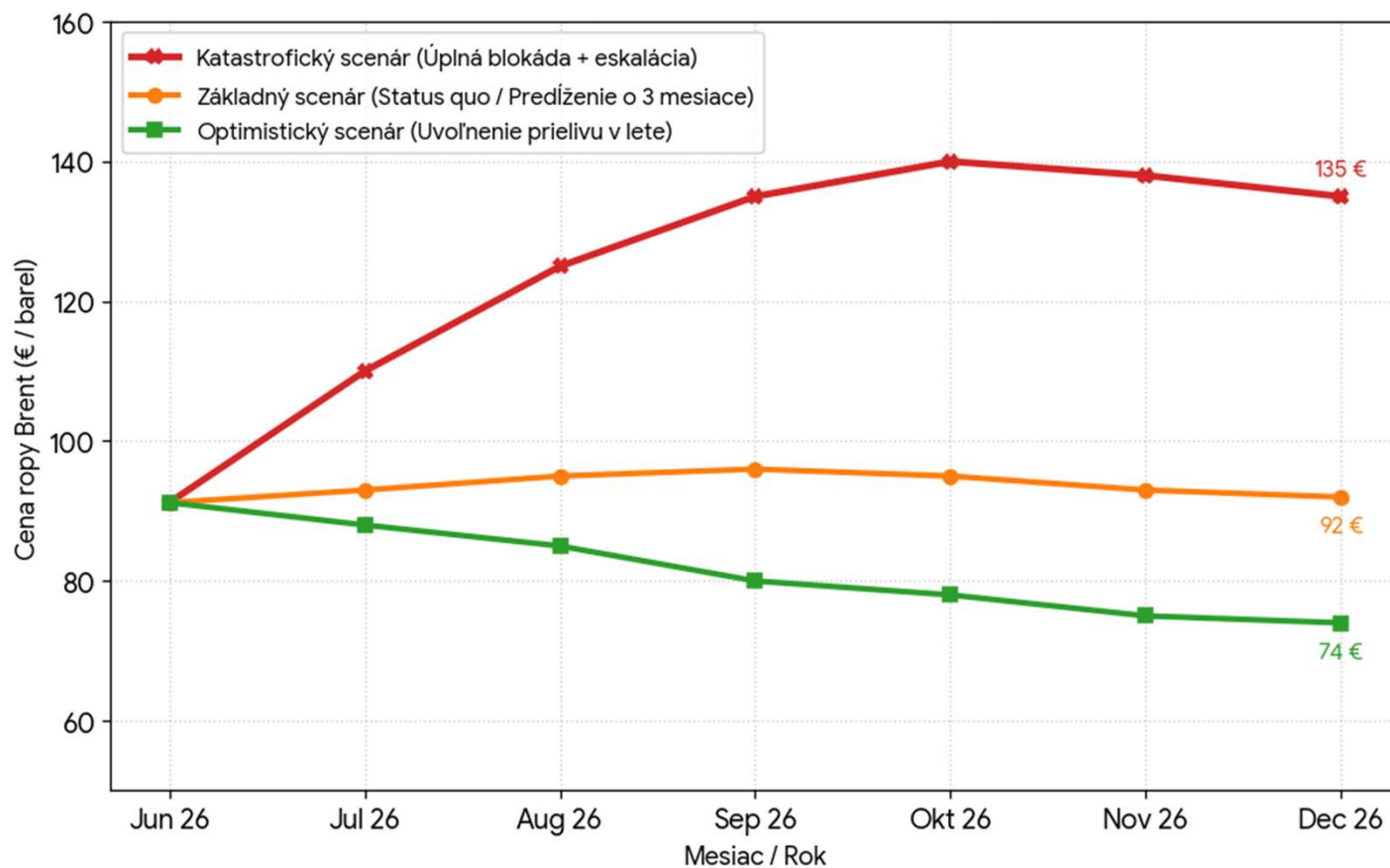
<https://tradingeconomics.com/commodity/brent-crude-oil> 1 June 2026

Zásoby ropy a ropných produktov v EU (máj 2026)

Prognóza vývoja cien ropy Brent

Prognóza vývoja cien ropy Brent do konca r. 2026 podľa scenárov

Na základe odhadov IEA

Scenáre prognózy vývoja cien ropy

Základný scenár (Status quo / Oranžová krivka):

Blokáda trvá ešte približne 3 mesiace (do konca augusta), no tankery postupne nachádzajú alternatívne, hoci drahšie logistické trasy a exportéri využívajú existujúce obchádzkové ropovody v Saudskej Arábii a SAE.

Cena mierne vzrastie k **95 – 96 € za barel**, no v závere roka s poklesom motoristickej sezóny a stabilizáciou logistiky klesne späť k **92 €**.

Katastrofický scenár (Eskalácia konfliktu / Červená krivka):

Hormuzský prieliv zostane úplne uzavretý po celý zvyšok roka. Strategické rezervy západných štátov (IEA) sa na jeseň začnú vyčerpávať a na trhu sa naplno prejaví fyzický deficit ropy z Perzského zálivu

Panika na jeseň vyženie ropu Brent na maximá medzi **135 – 140 € za barel** (cca \$150 – \$155). To by znamenalo okamžitý skok cien pohonných hmôt v Európe vysoko nad úroveň 2 € za liter.

Optimistický scenár (Rýchle uvoľnenie / Zelená krivka):

Diplomatické rokovania USA a Iránu uspejú a prieliv sa plne otvorí pre komerčnú plavbu už počas júna alebo júla.

Z cien okamžite opadne geopolitická prirážka. Keďže globálny dopyt (najmä z Číny) vykazuje známky ochladenia, ceny ropy by rýchlo klesli do pásma **74 – 78 € za barel**, kde sa nachádzali pred vypuknutím krízy.

Čo nám obmedzí nedostatok Hélia?

Vzhľadom na extrémne nízku teplotu varu He ($-268,9\text{ }^{\circ}\text{C}$) je prevoz technicky najnáročnejšou logistickou operáciou na svete. Štandardný ISO kontajner dokáže udržať He bez nutnosti otvorenia bezpečnostných ventilov približne **30 až 45 dní**.

1. Zdravotníctvo: Ohrozenie dostupnosti magnetickej rezonancie (MRI)

Kritické chladenie: MRI prístroje využívajú kvapalné hélium na chladenie svojich supersilných magnetov na teplotu blízku absolútnej nule. Jeden prístroj spotrebuje približne 2 000 litrov hélia.

Dopad na pacientov: Európske nemocnice už začínajú pociťovať výpadky dodávok. Ak sa zásoby minú, nemocnice nebudú môcť spúšťať nové MRI prístroje a tie existujúce budú musieť obmedziť prevádzku. Pre pacientov to znamená **výrazné predĺženie čakacích dôb** na onkologické či neurologické vyšetrenia.

2. Elektronika a IT: Nedostatok čipov a zdražovanie technológií

Výroba polovodičov: Hélium je úplne nenahraditeľné ako ochranný inertný plyn pri pestovaní kremíkových kryštálov a chladení počas výroby mikročipov.

Dopad na spotrebiteľa: Blokáda už paralyzovala ázijských gigantov (ako Samsung a SK Hynix), ktorí sú od katarského hélia existenčne závislí. Pre európskych spotrebiteľov to v druhej polovici roka 2026 prinesie **novú vlnu nedostatku elektroniky** – od smartfónov a počítačov až po nové automobily, čo opäť bude tlačiť ich ceny nahor.

3. Veda, výskum a priemysel

Zastavenie laboratórií: Európske univerzity a výskumné centrá využívajú hélium pre NMR spektrometre a plynovú chromatografiu. Výskumné projekty naprieč EÚ sa dostávajú do fázy hibernácie.

Priemyselné zvárание a optika: Chýbajúce hélium obmedzuje výrobu optických káblov (riziko spomalenia rozvoja 5G sietí v Európe) a high-tech zvárание v leteckom priemysle.

Ako môžeme reagovať na úrovni EÚ ?

- Iniciovať vytvorenie spoločného nákupného rámca pre LNG aj so zapojením spriatelených krajín z Tichooceánskeho regiónu (Japonsko, Kórea)
- Prehĺbiť implementáciu AccelerateEU politického balíku opatrení
- Implementovať direktívy k energetickej bezpečnosti z 31 marca 2026
- Posilniť spoluprácu na ochranu podmorskej infraštruktúry (potrubia a káblové prepojenia všetkých druhov)
- Účinnnejšie vynucovať opatrenie proti tieňovej flotile RF

K O N I E C

Ďakujem za pozornosť

Urban.Rusnak@gmail.com